

***WSPIERANIE ROZWOJU
SPOŁECZNO-EMOCJONALNEGO
U WYCHOWANKÓW GRUP WYCHOWAWCZYCH***

mgr Maria Magdalena Kozakiewicz

mgr Katarzyna Danuta Wiśniewska

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie3
Założenia programu4
Treści podstawy programowej5
Treści programu6
Cele programu, metody i formy realizacji, środki dydaktyczne8
Ewaluacja programu10
Bibliografia12

WPROWADZENIE

Idea wdrożenia programu zrodziła się po ewaluacji innowacji pedagogicznej wdrożonej w minionym roku szkolnym „Do odważnych świat należy- wspieranie rozwoju społeczno-emocjonalnego u najmłodszych wychowanków grup wychowawczych”.

Program wychodzi naprzeciw potrzebom rozwojowym wychowanków i jest oparty na rozpoznawaniu możliwości i potrzeb rozwojowych poszczególnych uczniów. Ważnym elementem jest dostosowania treści, metod pracy oraz sposobu komunikacji do tych potrzeb i możliwości. Działania będą polegały między innymi na czytaniu bajek terapeutycznych, wierszy, rymowanek, których głównym celem jest poprawa komunikacji z rówieśnikami, panowanie nad emocjami, ukazywanie wzorców do godnego naśladowania. Dzięki odpowiedniemu doborowi treści terapeutycznych chcemy budować u dzieci umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych, poprawić relacje między rówieśnikami, wspomóc ich w niwelowaniu zaburzeń komunikacyjnych, budować u nich poczucie wartości i bezpieczeństwa.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Miejsce wdrożenia programu: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Mławie, Grupy Wychowawcze.

Zajęcia będą odbywały się dwa razy w tygodniu w wymiarze po jednej godzinie.

Tematyka zajęć programu została dostosowana do możliwości psychofizycznych wychowanków. Program został stworzony na potrzeby realizacji działań w ramach programu wychowawczo- profilaktycznego w grupach wychowawczych dla wychowanków szkoły podstawowej, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym.

Realizacja programu jest przewidziana na rok szkolny 2021/2022 od 01.10.2021- 31.05.2021.

Zajęcia będą realizowane w formie zajęć pozalekcyjnych, w wymiarze dwóch godzin tygodniowo.

Program może być dowolnie modyfikowany, dostosowany do samopoczucia dzieci i modyfikowany w ciągu roku szkolnego.

TREŚCI PODSTAWY PROGRAMOWEJ

W kształceniu wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym zakres treści nauczania i wychowania jest dostosowany do indywidualnych potrzeb oraz możliwości psychofizyczne uczniów.

Ważny składnik treści nauczania stanowią zagadnienia związane z rozwojem osobistym, doskonaleniem umiejętności komunikowania się i rozwijaniem samoświadomości oraz kompetencji społecznych, a także rozwijanie umiejętności niezbędnych do życia w zmieniającym się świecie.

Główną barierą w uczeniu się u wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym jest utrudniony dostęp do wiedzy poprzez brak kompetencji językowych odpowiadających wiekowi uczniów. Zmniejszenie istniejących deficytów językowych w znacznym stopniu ułatwi dzieciom naukę i zapewni lepszy rozwój emocjonalno-społeczny. Istotne w tym jest wsparcie logopedyczne i pedagogiczne, które otrzymają wychowankowie od koordynatorek programu.

Treści nauczania poszerza się, powtarza oraz utrwała w miarę nabywania przez dzieci wiedzy, umiejętności. Program umożliwia nauczycielom wybór treści programowych, dobór tematyki, wybór różnych metod, technik i form pracy, w zależności od potrzeb uczniów oraz ich zainteresowań.

TREŚCI PROGRAMU

Tematyka główna zajęć:	Treści programowe
1. Moje uczucia	<p>Dzieci omawiają uczucia miłości, sympatii, smutku, szczęścia, złości, zazdrości i zdenerwowania.</p> <p>Uczą się mówić o sobie jak czują się w różnych sytuacjach i poznają sposoby poprawiania własnego samopoczucia.</p>
2. Komunikacja	<p>Wychowankowie uczą się skutecznej komunikacji interpersonalnej. Niwelują bariery językowe. Prowadzą gimnastykę buzi i języka poprzez ćwiczenia artykulacyjne i utrwalanie wymowy wyodrębnionych głosek w różnych trudnych słowach, zbitkach spółgłoskowych, pozycjach fonetycznych, wyrazach i zdaniach.</p>
3: Więzi społeczne	<p>Dzieci uczą się o bezinteresownej miłości, przyjaźni – jak nawiązywać i utrzymywać przyjaźnie, jak radzić sobie z samotnością i odrzuceniem. Ćwiczą jak mówić przepraszam i jak godzić się z rodzicem, przyjacielem, rówieśnikiem po zaistniałej sytuacji konfliktowej.</p>
4. Rozwiązywanie problemów	<p>Dzieci słuchają jak bohaterowie rozwiązują konflikty i sami wskazują najlepszy sposób na skuteczne rozwiązanie problemu.</p> <p>Akceptują swoje odmienności. Poznają relacje z obu stron w czasie pojawienia się problemu prześladowania i tego, co dzieci mogą zrobić, jeśli ktoś je prześladowuje lub kogoś innego.</p>

5. Strata emocjonalna	Dzieci uczą się radzić sobie ze zmianami, zarówno wielkimi jak i małymi. Największą zmianą ze wszystkich możliwych, jest czyjaś śmierć. Mimo, że dorośli często uważają, że śmierć jest bardzo trudnym tematem do rozmowy, to jednak małe dzieci bardzo rzadko tak myślą. Chętnie wykorzystują okazję do otwartego mówienia na temat, który stał się tabu dla wielu dorosłych.
6. Jestem częścią społeczności.	Ostatnia część stanowi podsumowanie wszystkiego, czego nauczyły się dzieci: poszukiwania sposobów radzenia sobie, pomagania innym oraz adaptowania się do nowych sytuacjach.

CELE PROGRAMU, METODY I FORMY REALIZACJI, ŚRODKI DYDAKTYCZNE

Cel główny:

Wspieranie rozwoju społeczno-emocjonalnego wychowanków grup wychowawczych.

Cele szczegółowe:

- kształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji,
- niwelowanie lęku poprzez przeżywanie historii bohaterów oraz poznawanie różnych sposobów przetrwania trudności w życiu,
- wskazywanie wzorców godnych naśladowania,
- podnoszenie kultury osobistej,
- rozwijanie zdolności językowych i komunikacyjnych,
- kształtowanie poczucia własnej wartości i pozytywnych zachowań społecznych,
- kształtowanie umiejętności nawiązywania i utrzymywania pozytywnych relacji z innymi,
- kształtowanie prospołecznych postaw i niwelowanie aspołecznych zachowań.

Metody pracy:

- bajkoterapia,
- terapia logopedyczna,
- techniki relaksacyjne,
- pogadanka,
- rozmowa,
- burza mózgów,
- drama,
- techniki plastyczne,

- historyjki obrazkowe,
- zabawy ruchowe,
- gry dydaktyczne.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- bajki terapeutyczne,
- wierszyki,
- rymowanki,
- karty pracy,
- kolorowanki,
- papier,
- kredki,
- farby,
- muzyka relaksacyjna.

EWALUACJA PROGRAMU

Zadaniem ewaluacji jest gromadzenie oraz analizowanie danych w celu oceny skuteczności podjętych działań dydaktycznych. Ewaluacja umożliwi dokonanie oceny programu pod względem atrakcyjności, poznanie osiągnięć oraz umiejętności i postaw wychowanków. Monitorowanie efektów pozwoli na podniesienie efektów pracy.

Ewaluacji podlegać będą:

- umiejętności wychowanków,
- stosowane metody – czy stosowane metody są skuteczne,
- ciekawość czy realizowany program wyzwała spontaniczną aktywność dzieci,
- użyteczność – czy zdobyte wiadomości i umiejętności są przydatne w życiu.

Narzędziami badawczymi będą:

- kwestionariusz badania mowy
- rozmowy z wychowankami na temat zajęć,
- własna obserwacja pracy oraz aktywność na zajęciach wychowanków,
- ankiety dla wychowanków,
- wytwory prac dzieci,
- zdjęcia wykonywane przez prowadzące,
- ankiety dla wychowawców,
- ocena opisowa programu z wnioskami do dalszej pracy.

Termin ewaluacji – maj 2022r. Ewaluacja będzie opracowana w formie sprawozdania. Ewaluacja wskaże, czy warto kontynuować podjęte działania.

Spodziewane efekty:

Wychowanek:

- wyraża swobodnie swoje myśli, emocje w sposób akceptowalny,
- nabywa większej pewności siebie,
- stara się być samodzielny w działaniu,
- zna sposoby przezwyciężania własnych lęków i słabości,
- umie współpracować w grupie,
- odróżnia dobro od zła,
- stara się być prawdomówny i szczery,
- bliskie jest mu uczucie empatii,

Szkoła:

- wzbogacenie oferty zajęć pozalekcyjnych,
- podniesienie jakości pracy szkoły,

Nauczyciel:

- wzbogacenie warsztatu pracy nauczyciela,
- wzbogacenie więzi emocjonalno-społecznych nauczyciel-wychowanek.

Bibliografia:

1. Bednarek J., *Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych)*, Poradnia K, Warszawa 2015;
2. Bednarek J., *Nowe przygody skarpetek (jeszcze bardziej niesamowite)*, Poradnia K, Warszawa;
3. Bednarek J., *Skarpetka na tropie, czyli kto ukradł złoty guzik*, Poradnia K, Warszawa;
4. Bednarek J., *Banda czarnej frotte'*, Poradnia K, Warszawa;
5. Bednarek J., *Zielone pióro Zbigniewa. Skarpetki kontratakują!*, Poradnia K, Warszawa;
6. Billewicz G., Ziolo B., *Kwestionariusz badania mowy*, IMPULS, Kraków 2006;
7. Czub M, Matejczuk J., *Rozwój społeczno-emocjonalny w pierwszych sześciu latach życia- perspektywa jednostki, rodziny i społeczeństwa.*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015;
8. Fańciszevska M., *Wesołe minki tygrysa. Zabawy logopedyczne usprawniające narządy mowy.*, HARMONIA
9. Galewska- Kustra M., *Z muchą na luzie ćwiczymy buzie, czyli zabawy logopedyczne dla dzieci.*, Nasza Księgarnia, Warszawa;
10. Galewska- Kustra M., *Pucio uczy się mówić*, Nasza Księgarnia, Warszawa;
11. Galewska- Kustra M., *Pucio mówi pierwsze słowa*, Nasza Księgarnia, Warszawa;
12. Galewska- Kustra M., *Pucio i ćwiczenia z mówienia*, Nasza Księgarnia, Warszawa;
13. Galewska- Kustra M., *Pucio na wakacjach*, Nasza Księgarnia, Warszawa;
14. Galewska- Kustra M., *Pucio umie opowiadać*, Nasza Księgarnia, Warszawa;

15. Galewska- Kustra M., Pucio w mieście, Nasza Księgarnia, Warszawa;
16. Galewska- Kustra M., Szwejkowscy E. i W., Wierszyki ćwiczące języki, czyli rymowanki logopedyczne dla dzieci, Nasza Księgarnia, Warszawa 2017;
17. Klimowicz K., Bajkoterapia, czyli bajki pomagajki dla małych i dużych., Nasza Księgarnia, Warszawa 2015;
18. Kozłowska U., Szeleszczące wierszyki., Oesiejuk;
19. Latosińska- Kulasek J., Zawadzka P., Rozwój emocjonalno-społeczny. Ja w świecie. PWN, Warszawa 2021;
20. Matraś A., LITEROWCE, Publicat, Poznań;
21. Młodnicka U., Waligóra A., Jesteś ważny Pinku! Książka o poczuciu własnej wartości dla dzieci i dla rodziców trochę też., Sensus;
22. Molicka M., Bajkoterapia. O lękach dzieci i nowej metodzie terapii, Poznań 2002;
23. Nitsch C., Bajki, które pomagają dzieciom, Grupa Wydawnicza Bertelsmann Media, Warszawa 2001;
24. Nożyńska- Demianiuk A., Wiersze logopedyczne, MARTEL, Kalisz;
25. Nożyńska- Demianiuk A., Bajki logopedyczne, MARTEL, Kalisz;
26. Opracowanie zbiorowe, Wierszyki na gibkie języki, GREG, 2016
27. Opracowanie zbiorowe, 12 ważnych opowieści. Polscy autorzy o wartościach, Publicat, Poznań;
28. Rutkowska- Błachowiak I., Gimnastyka buzi na wesoło., Bonami, 2004;
29. Stańczuk B., Bajki pomagajki ... na dobry dzień i jeszcze lepsze jutro, MARTEL;
30. Stańczuk B., Bajki terapeutyczne ... na dobry dzień i jeszcze lepsze jutro, MARTEL;